

Beszélgetés a Tempus Közalapítvány két munkatársával az ERASMUS+ programról

Educatio: Folyóiratunk aktuális száma „Tanuló városok, tanulóközösség” címen a felnőttkori, elsősorban a nem iskolarendszerű tanulás formáit, lehetőségeit vizsgálja. A felnőttek tanulásával természetesen sokféle szervezet foglalkozik, a különböző képzési programok támogatása is sokszínű. Ennek csak egy szeletét mutatjuk meg, amikor arról érdeklődünk, hogy az idén 20 éves Tempus Közalapítványon belül milyen pályázati programok, projektek futnak jelenleg. Kérem, mutatkozzanak be olvasóinknak.

Várterész Flóra: Várterész Flórának hívnak, a Tempus Közalapítványnál én koordinálok a felnőtt-tanulási projekteket. 2012 óta foglalkozom felnőtt tanulókkal és 2005 óta dolgozom a Közalapítványnál. Előtte felsőoktatással foglalkoztam, és számos más területen dolgoztam még.

Fekete Éva: Én Fekete Éva vagyok, a felnőttoktatáson belül a mobilitási projektekkel foglalkozom. Korábban én is a felnőttoktatási projektek kezelésében vettem részt. 2009 után szélesedett ki a felnőttoktatási programok skálája. Flórával visszük a stratégiai partnerségeket, illetve a mobilitási projekteket.

VF: A felnőtt tanulás jelenleg az Erasmus+ programcsaládon belül helyezkedik el, itt köznevelési, szakképzési, felsőoktatási és felnőttoktatási projektek valósulnak meg. Ez 2014 előtt is így volt: az előző programszakasz, az Egész életen át tartó tanulás program is különböző lehetőséget kínált az egyes oktatási szektorok számára. 2014 óta egyénileg már nem lehet pályázni az Erasmus+ programban, csak intézményként. Az Európai Bizottságnak ezzel az volt a célja, hogy a projektekből megszerzett tudás intézményesüljön és még inkább fenntarthatóvá váljon.

Korábban a felnőtt tanulási programot Grundtvignak hívták. A felnőtt tanulási szektor mindig nagyon heterogén volt, és jellemző ezen a területen, hogy a felnőtt tanulók erősen fluktuálnak a rendszerben, nincsen kötött időre szóló tanulói jogviszonyuk, így náluk igen nehéz volt elérni például, hogy multiplikátorként is megjelenjenek a rendszerben, vagy nehéz volt mérni a programok tényleges hatását. Az Európai Bizottság éppen ezért már a Grundtvig programban is arra fókuszált, hogy inkább az oktatók képzésére adjon támogatást, az Erasmus+ program elindulása óta pedig már csak intézmények vehetnek részt a projektekből.

E: Hogyan értelmezzük az európai oktatási szintéren a „felnőttoktatás” fogalmát? Milyen típusú tevékenységek támogathatók ebben az oktatási szektorban?

VF: Ez egy elég bonyolult kérdéskör. Annak idején a Grundtvig programot mint felnőttoktatási programcsaládot definiálta az előző programcsalád. Ezt az új program elindulásával kifejezőbben, értelmező módon felnőttkori tanulásnak nevezzük, és a kommunikációkban is próbáltuk tisztázni, mit értünk ebben a programban „felnőtt tanulás” alatt. Azért hívjuk ma ezeket „felnőtt tanulási” és nem „felnőttoktatási” programoknak, mert a „felnőttoktatásba” a magyar terminológia szerint a felnőttképzés is bele tartozik, ami az európai terminológia szerint viszont szakképzésnek minősül. Szakképzésről ebben a programcsaládban már nincs szó, „felnőtt tanulás” alatt csak az informális oktatást értjük, illetve a felnőttkori alapkészség-fejlesztést. Ez egy viszonylag szűk, ugyanakkor rendkívül sokszínű és nehezen körvonalazható piac.

E: Összesen mekkora összeggel támogatja a Tempus Közalapítvány ezeket a tevékenységeket?

VF: Most olyan évi egy millió euró körül mozog a felnőtt tanulási program költségvetése. Ebből a stratégiai partnerségeknél négy projektet tudunk támogatni.

FÉ: A mobilitási projektekből pedig az első évben tizenötöt, tavaly tizenháromat támogattunk.

VF: Azt megszabja az Európai Bizottság, hogy a mobilitási programra és a partnerségi tevékenységekre a költségvetés mekkora részét használhatjuk fel. 900 ezer euró körül mozog a stratégiai partnerségekben a keret.

FÉ: A mobilitási programban 140–150 ezer euró körül mozog a költségvetés és ehhez jöhet még pluszforrás.

E: Nemzetközi összehasonlításban, pl. a lakosságszámra vetítve, ez kisebb vagy nagyobb összeg, mint másutt?

VF: Számokban nem mutatható ki lényeges különbség. A felnőtt tanulás mindig is forráshiányos terület volt, azok a problémák, amelyekkel mi küzdünk, a többi országban is megmutatkoznak. Évente kétszer szervez az Európai Bizottság találkozót a nemzeti irodák részvételével, folyamatosan kapcsolatban vagyunk a külföldi irodákkal, munkacsoportokban dolgozunk, így szembesülünk azzal, hogy a kihívások nagyjából egyeznek az európai országokban.

E: Melyek a legfőbb kihívások, amivel az európai országok többsége szembenéz?

VF: Az előző programszakaszban minden intézmény velünk állt szerződésben. Most csak a koordinátori intézményekkel állunk szerződésben, és nem látjuk, milyen magyar szervezetek vesznek még részt más uniós koordinációjú stratégiai partnerségekben, vagy ha látjuk is, nagyon nehezen tudjuk velük felvenni a kapcsolatot. Ennek következményeként nehéz stratégiai tervezésre rávenni az érintett intézményeket, illetve közvetíteni feljükk ezt a szemléletmódot.

FÉ: A mobilitási projekteknél régebben egy-egy oktató maga kezdeményezhetett. Ha ki akart utazni egy kurzusra, beadta a pályázatát legjobb tudás szerint. Most azonban a pályázatok megírásakor az intézmények által meghatározott szervezeti stratégiából kell kiindulni, melynek természetesen részesei mind az intézményi, mind az egyéni igények. A mobilitási pályázatok elkészítése ebből a szempontból nagyobb erőfeszítés, még csak

most kezdenek átállni a szervezetek arra, hogy ebben gondolkodjanak. Itt megint a távlati gondolkodás, tervezés elősegítése a cél.

E: *Ha már a pályázók szóba kerültek, beszéljünk róluk. Mi a feltétele a pályázásnak? Milyen típusú intézmények vettek elsősorban részt a programokban? Mennyire elégedett a Közalapítvány az eddigi részvétellel? Vannak olyan szervezetek, amelyek távol maradtak?*

FÉ: A legfontosabb feltétel, hogy felnőtt tanulással foglalkozzon az intézmény, de ennek nem kell akkreditált programnak lennie. Például egy művelődési ház, amelyik egy szakkört szervez, pályázhat, csak az a lényeg, hogy ne gyerekeknek szervezze azt, hanem felnőtteknek.

VF: Intézményi kritériumok nincsenek, ennek ellenére bizonyos intézménytípusok nem érzik, hogy az Erasmus+ program őket is megszólítja, pedig nekik is lenne lehetőségük a pályázásra. Valószínűleg nem tudatosul bennük eléggé, hogy amit csinálnak, az is felnőtt tanulás. Például, a kórházak vagy nagyvállalatok nem figyelik az oktatási pályázatok nyújtotta lehetőségeket, hiszen nem tudják, hogy közülük van hozzá. Ilyen hiányosságokat mutat a pályázói paletta. Általában van egy kör, amelyik már jól ismeri a programcsaládot, akár az előző programszakaszból is, ők most is részt vesznek, de újabb célcsoportokat nehezen, csak apránként sikerül bevonnunk.

E: *Kik általában a pályázók?*

VF: Alapítványok, egyesületek, művelődési házak, nyelviskolák, és van néhány kis- és középvállalkozó, aki oktatási anyagok kidolgozásával, fejlesztésével foglalkozik. Gyakran azok pályáznak a stratégiai partnerségek pályázattípus felnőtt tanulási szektorában, akik korábban nagyobb, centralizált projekteken is részt vettek vagy Leonardo Innovációtranszfer projektjük már volt. Természetesen egy új programot bevezetni ugyanolyan nehéz és hosszadalmas, mint egy új brandet. Ehhez kaptunk kommunikációs támogatást az Európai Bizottság részéről is, ami elérte a célját. Most azokat szeretnénk megszólítani, akik még nem ismerték fel, hogy felnőtt tanulással foglalkoznak. Például a munkahelyi tanulás témaköre szinte teljesen kimarad a pályázói témák közül.

E: *Munkahelyi tanulás alatt, gondolom, itt nem a továbbképzést értjük, hanem a szabadidős tanulást vagy a kompetenciafejlesztést?*

VF: Kompetenciafejlesztést, érzékenyítést. Amikor például nem újságíróknak vagy ügyfélszolgálatosoknak tanítunk kommunikációt, hanem ettől távolabbi területen dolgozóknak, ami – valamilyen szempontból – az ő életminőségüket, munkájukat is befolyásolja. Ilyen jellegű képzés folyhat munkahelyeken is, például nagyvállalatoknál ez gyakori, de valószínűleg az itt megpályázható összeg nagysága miatt nem olyan vonzó a számukra. Ide sorolható az a tudás is, ami a napi munkavégzés során „rakódik” a munkavállalóra, ennek mérése segítené a tudás hordozhatóságát.

E: *Elképzelhető, hogy a nagyvállalatok számára ez nem az a nagyságrend, amiért pályázói kapacitásokat használnának fel. Ugyanakkor bennem felvetődött, hogy lehetnek szervezetek, amelyek azért nem pályáznak, mert túl kicsik és nincs a pályázatírásra erőforrásuk. A Közalapítvány tud segítséget nyújtani ilyen helyzetekben?*

VF: Igen, minden évben az őszi időszakban van információs kampányunk, melynek keretében pályázatíró szemináriumokat tartunk, nemcsak egyet és nemcsak ezen a területen,

hanem minden más oktatási szektorban is. Ez természetesen mindenki számára adott, és nemcsak a hátrányos helyzetű szervezetek vehetik igénybe. Általában megvizsgáljuk, hol van erre szükség, és meghívásos alapon is bárhová elmegyünk előadást tartani. Ezek ingyenes szolgáltatások, de magára a pályázatírásra pluszforrásokat nem tudunk biztosítani.

Fontos azonban látnunk, hogy ezek nem állami, hanem európai források. A financiális problémával küzdő szervezetek működési támogatása nem az Európai Bizottság felelőssége. Az Európai Bizottság egy adott oktatási programot finanszíroz. Ezért nem lehet ezeket a forrásokat működési költségekre fordítani, csak projektfinanszírozásra, annak reményében, hogy ezzel az EU-n belüli oktatási piac tartalmi és szakmai egységességét megerősíthetjük. Ha egy német vagy olasz tulajdonú cég egy angol oktatási anyagot megismer, beindul egy olyan hálózatosodás, ami szükséges és kívánatos az EU-n belül. A távlati cél nyilván az, hogy európai szinten egységesebb oktatási rendszert hozzunk létre, ami aztán lehetővé teszi a munkaerő mobilitását, a tudás hordozhatóságát is. A felsőoktatásban ez az egységes rendszer már működik, a szakképzésben is van egy keret, ami igyekszik elősegíteni a folyamatok egységességét, a felnőtt tanulásban ilyen még egyáltalán nincsen. Ebből a szempontból mi vagyunk azok, akik a legnagyobb hátránnyal indulunk.

FÉ: Azt hozzá kell tennem, hogy a mobilitási projektek abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy elegendő a projektek megvalósítására az az összeg, amit a program szabályai szerint biztosítani tudunk. Ebben a pályázattípusban is általánosan vannak költségek, külön az utazásra, ahol pontosan meghatározott, hogy bizonyos távra mekkora összeg jár, megélhetési költségre lehet támogatást kapni, aki kurzusra utazik, az kurzustámogatást kap, és bizonyos összeg jár szervezési költségekre is. A mobilitási projektekben részt lehet venni kurzuson vagy tanulmányi úton, viszont arra is lehet pályázni, hogy valaki külföldre menjen oktatni.

E: Milyen arányban veszik igénybe ezeket a lehetőségeket?

FÉ: A legtöbben a kurzusokat választják, mert ebben az esetben a felmerülő igényekhez egy kész programcsomagot választ a szervezet. Elég sokan vesznek részt tanulmányúton, job-shadowingon. Kicsit bonyolultabb ez a két kiutazás típus abból a szempontból, hogy egy munkaprogramot is ki kell dolgozni, meg kell találni a pályázat benyújtása előtt azt a szervezetet, akivel együtt szeretnének működni, vagy azt a személyt, akinek a munkáját meg szeretnék figyelni. A legkevesebb pályázat oktatási tevékenységre érkezik. Az ideai pályázati körben is vannak, akik azért utaznak külföldre, hogy a saját tudásukat megosszák, de a tudásimport jellemzőbb.

E: Csak oktatók pályáznak a mobilitási projekteken?

FÉ: Nem feltétlenül. Ha egy hazai szervezet például azt szeretné tanulmányozni, hogy egy külföldi szervezetnél hogyan működik a tanfolyamok szervezése, akkor egy itthoni adminisztratív munkatárs is mehet tanulmányútra. Van olyan is, hogy a szervezet vezetője utazik ki, mert a menedzsment folyamatokat szeretné megismerni.

E: Vannak kedvelt célszörök?

FÉ: Ez évről évre változik. Nemrég kerestem ki, hogy a 2015-ös mobilitási projektek esetében Anglia volt a favorit, főleg a nyelvi kurzusok miatt, Németország a második legnép-

szerűbb, de Olaszország is benne szokott lenni a top háromban. Ami engem meglepett, hogy Románia és Belgium is gyakran a harmadik helyen szerepelt.

E: Pályázni csak konzorciumban lehet?

FÉ: A mobilitási programban önállóan is pályázhat egy szervezet. Mobilitásban akkor beszélünk konzorciumról, ha hazai szervezetek működnek együtt. Ha konzorciumban szeretnének pályázni, akkor legalább három hazai szervezetnek kell benne lennie, egy valaki adja be a pályázatot a másik két szervezet nevében is.

VF: A stratégiai partnerségek esetében csak nemzetközi konzorciumok pályázhatnak. A hazai nemzeti irodához a magyar koordinátorok pályázhatnak konzorciumvezetőként, és minimum két európai program-országból jövő partnert kell maguk mellé állítaniuk.

E: Mennyire nagy a tolongás?

FÉ: Az első évben volt óriási (60 beadott pályázat) a túljelentkezés. Tavaly már 29 pályázóból 13-mat tudtunk támogatni, idén 28 pályázat érkezett be, úgyhogy az idei évben sem annyira jelentős a túljelentkezés.

VF: Úgy látszik, hogy az első év picit elvette a kedvét a pályázóknak, mert a stratégiai partnerségek esetében is az első évben sokszoros volt a túljelentkezés. 37 pályázat jött be, míg a szakképzésben, mondjuk dupla akkora költségvetésre, 35. Aztán tavaly is, idén is 25–25 pályázat érkezett. Idén 5 millió euróra pályáztak a stratégiai partnerségek keretében, és 950.000 euró áll rendelkezésre. Tehát mondhatjuk, hogy ötszörös a túljelentkezés. Ezek a költségvetések gyakran fölé tervezettek, technikai értelemben lehet őket csökkenteni, és van arra is lehetőség, hogy más oktatási szektor költségvetéséből egy keveset átcsoportosítsunk. Így tudjuk optimálisan kihasználni a költségvetés adta kereteket. De nagyon nagy a túljelentkezés. Azt is látjuk a felnőtt tanulási pályázói palettán, hogy nagyon sok az olyan civil szervezet, akik pályázatok útján szereznek valamilyen pluszforrást a tevékenységeik finanszírozására. Ebben a szektorban vannak rutinos pályázók, sok olyan szervezet, akik nem nálunk találkoznak először a pályázatírás művészetével.

E: A pályázatok értékelésénél a konkrét tevékenység az egyik fő szempont. Mire érdemes pályázni? Mi az, amit az Európai Unió a leginkább támogat?

VF: Ha stratégiai partnerségről van szó, akkor adott egy prioritáslista, amit minden évben közzétesz az Európai Bizottság az Erasmus+ program útmutatójában. Ezekhez a prioritásokhoz való kapcsolódás kötelező, ezt is pontozzák a szakértők. Vannak horizontális és szektorális prioritások. Nemzeti prioritásokat viszont nem állapíthatnak meg a nemzeti irodák. Ez is hozzátartozik a szemlélethez, hogy itt európai, közös célok finanszírozására van csak lehetőség. Az előző programszakaszban még megállapíthatunk nemzeti prioritásokat, ez azonban az Erasmus+ program indulásával megszűnt. A nemzetközi prioritások idén nagyon szerteágazóak, a horizontális prioritások sok esetben általánosak, tulajdonképpen az oktatási rendszer teljes palettájára érvényesíthető célkitűzések. A felnőtt tanulásban pedig a prioritás főleg az alapkészségek fejlesztése, a kompetenciafejlesztés, az IKT készségek fejlesztése.

E: Ha jól értelmeztem, a stratégiai partnerség esetében már nem információgyűjtésről vagy tapasztalatszerzésről, hanem valamilyen konkrét termék előállításáról van szó.

VF: Kétféle projektet lehet megvalósítani: az egyik, ahol tapasztalatot cserélnek a résztvevők, tehát nem keletkezik szellemi termék, a másik típusban szellemi terméket kell kifejleszteni, és ezeknél nagyon fontos, hogy innovatívnak kell lenniük, illetve, hogy európai szinten kell újszerűnek lenniük. Vagyis figyelni kell, hogy adott témában milyen fejlesztések zajlanak másutt. Ezt nyilván nehezíti, hogy az érintett szervezeteknek nincs olyan hálózata, olyan piaca, ahol tapasztalatokat tudnának cserélni. Ezért igyekszünk a segíteni a tapasztalatcserés együttműködések létrejöttét mégpedig a költségvetés megosztásával: idén a források 80%-át a szellemi termékes projektekre, 20% a tapasztalatcserét célzó projektekre fordítjuk.

E: A szellemi termékeket előállító projektekben nálunk elsősorban mivel foglalkoznak?

VF: Van most egy projektünk, ami börtönoktatással foglalkozik, már a Grundtvigban is nagyon népszerű volt ez a téma, de sajnos 2015-ig se a mobilitási, se a stratégiai partnerségi programban nem jelent meg. 2015-ben a Váltóság jelentkezett először ezzel a témával, és kapott is támogatást. Több a fogatékos személyekkel foglalkozó projekt, ami az intézményi kiváltást helyezi fókuszba, ami trendi téma Európa-szerte. Van egy munkaerőpiaci érvényesüléssel foglalkozó projektünk az Edunet Alapítványnál, ami egyszerre érinti a fiatal felnőtteket és az ifjúsági korosztályt, tehát ez egy szektorközi pályázat. Főleg azok a fiatal felnőttek állnak a középpontjában, akik sem nem tanulnak, sem nem helyezkedtek még el a munkaerőpiacon, az ún. NEET-fiatalok („Not in Education, Employment and Training”). Hogy a teljesség igénye nélkül csak néhányat említsek.

E: Mondhatjuk, hogy ezek a projektek azért lehettek sikeresek, mert egy világos célcsoport számára találtak ki valamilyen segítő programot?

VF: Igen, ezt nagyon jól látja. A célcsoport meghatározása a pályázat kidolgozásánál egy kulcsmomentum, gyakran itt csúszik el a pályázatírás: vagy nem felnőtteket neveznek meg célcsoportnak, vagy pedig annyira nem konkrét a célcsoport meghatározása, hogy egyszerűen nem lehet látni a projekt hasznosulását.

E: Korábban szóba került, hogy az Európai Bizottság elsősorban a „hálózatosodást” szeretné elősegíteni. Hálózatosodni azonban csak akkor lehet, ha kialakulnak kommunikációs csatornák, és az emberekhez eljutnak mindazon információk, amelyeket ezek a projektek felhalmoztak. Milyen módon terjedhetnek el az itt megszerzett ismeretek?

FÉ: A projekteknek az eredményeiket disszeminálniuk kell. A tapasztalat azt mutatja, hogy ezen a téren még fejlődniük kell a pályázóknak. Minden évben rendezünk egy disszeminációs konferenciát, ahol konkrét technikákat is mutatunk, hogyan lehet céltzottan átadni és megosztani az információkat. Tapasztalataim szerint a szokásos csatornákat preferálják a pályázóink: kitesznek a honlapjukra egy tanulmányt, vagy ha van valamilyen konferencia a témában, ami összegyűjt hasonló profilú szervezeteket, akkor ott előadást vagy bemutató tartanak, de alapvetően az intézményen belül maradnak a tapasztalatok. Ezen szeretnénk változtatni. Azt a szemléletet szeretnénk átadni, hogy azon túl, hogy az intézmény fejleszti magát, fontos lenne, ha tovább is adnák az ismereteiket. Vannak olyan projektek, ahol egy kézikönyvet dolgoznak ki, még a mobilitási projektek-nél is volt erre példa, pedig ez náluk nem kötelező. Ez nagyon előre mutató.

E: Felteszem, hogy a stratégiai projekteknel már komolyabb elvárások vannak arra vonatkozólag, hogyan kell a megszerzett tudást továbbadni.

VF: Arányosan vannak komolyabb elvárások. Azt azért szeretném hozzátenni, hogy a pályázat értékelésével kapcsolatban négy szempontot értékelnek a szakértők: 100 pontos az értékelés, ebből 30 pontot lehet kapni a relevanciára, vagyis a prioritásokhoz való kapcsolódásra, 20 pontot lehet kapni a partnerség összetételére, 20 pontot a munkatervre és a megvalósításra, és 30 pontot lehet kapni a disszeminációra és hatásértékelésre. Ez mobilitási és partnerségi projektek esetében is így áll össze. Nem véletlenül így határozta meg az Európai Bizottság, hogy mire kell nagyobb súlyt fektetni az értékelés során. Az egyesítés az elsődleges szempont az oktatási piacon és az, hogy kétszer ne finanszírozzuk ugyanazt a fejlesztést európai szinten. Fontos lenne, hogy ezt értsék a pályázók: a disszemináció arra való, hogy megismerjük, milyen projektek zajlanak Európában. Az Erasmus+ Program Útmutató végén van egy többoldalas melléklet, ami segítséget nyújt a pályázóknak abban, hogyan kell disszeminációs tervet készíteniük. Ez az, amivel az Európai Bizottság segíti a pályázókat. Amit a Tempus Közalapítvány hozzászól, azon túl, hogy van egy konferenciánk, ahol minden évben disszeminációt tanítunk a pályázóknak, a valorizációs konferencia, amivel segítünk bemutatkozni a projekteknek. Ez olyan tematikus konferencia, mely arra ad lehetőséget, hogy a pályázók bemutassák, mit értek el, mit tanultak, és Nívódíjat osztunk ki minden évben annak érdekében, hogy a magas minőségű projektek kommunikációját segítsük. Tematikus monitoring szemináriumokat szervezünk, minden évben kettőt, ezek kisebb volumenű konferenciák és valamilyen aktuális oktatási kérdéskör köré szerveződnek. Mindig olyan témát próbálunk kiválasztani, amely minden oktatási szektort érint. Ilyen volt, például, az alapkészségek fejlesztése, ami a köznevelésben és a felsőoktatásban is fontos. Egy-egy téma köré megpróbálunk egy százfős szemináriumot szervezni, ez az, ami kommunikációs oldalról megvalósul. Ezen kívül a nyomon követésben is részt veszünk, projektindító szemináriumot tartunk, a záróbeszámoló előtt álló projekteknek pedig záróbeszámoló információs napot tartunk. 2–3 évig is együtt dolgozunk egy-egy projekttel, a futó projekteknek monitoring szemináriumot is szervezünk, ami segíti a megvalósulást. A támogatott pályázókat mindig bevonjuk az információs napok szervezésébe egy-egy előadás erejéig. Fogalmazzunk úgy, hogy most már sikerült elérni, hogy szívesen vesznek részt, és megosztják a tudásukat vagy tapasztalataikat a többiekkel, a potenciális pályázókkal. Persze azt látni, hogy főleg, mivel ekkora a verseny a pályázati keretekért, nehéz a támogatott projekteket arra biztatni, hogy segítsék a jövő pályázóit, de azért ebben van előrelépés. Egyre inkább azt tapasztaljuk, hogy szívesen jönnek a támogatott projektek képviselői segíteni a jövő pályázóit és büszkén osztják meg tapasztalataikat.

Végül, de nem utolsó sorban, a kommunikáció fontos eleme az EPRP nevű felület,¹ amit az Európai Bizottság tart fenn, és ahová minden projekt feltölti az eredményeit. Mivel a stratégiai partnerség projektek most zárulnak, folyamatosan töltik fel az anyagokat. Ez lesz az adatbázis, amelyben kereshetők lesznek a projektekkel kapcsolatos adatok. Mindez angol nyelven, hogy bármely országból kereshető, kutatható legyen. Van még egy felület, ami kifejezetten a felnőtt tanulás szerepelőinek szól és kapcsolatépítésre alkalmas. Ezt a felületet nem a Tempus Közalapítvány koordinálja, de mi is nagyon sokat

¹ <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>

használjuk, és a pályázóinknak is szoktuk ajánlani. Ez az EPALÉ nevű felület, European Platform of Adult Learning.² Itt blogolni lehet, anyagokat lehet rá feltölteni, a különböző országok felnőtt tanulási szereplői itt tudják meghirdetni a kurzusaikat a mobilitási projektekben való részvételhez. Itt jelennek meg a hírek a tematikus hetekről, volt idén börtönoktatásos hét, május 28-ig zajlott a migrációs hét (Migrant Week), ahol akár online is be lehetett kapcsolódni a beszélgetésekbe.

FÉ: Valamint a partnerkeresésben is tud segíteni a felület, mert már van kereső funkciója. Egyrészt, ha valakinek van egy projektötlete, akkor fel tudja tölteni erre az oldalra az anyagait, másrészt, ha valakinek nincs ugyan projektötlete, de szeretne együttműködni, és van olyan téma, ami érdekli, akkor ahhoz tud csatlakozni. Több nemzeti iroda is tartott már partnerkereső szemináriumokat. Az ezeken való részvételre ugyancsak pályázni kell, de támogatást tudunk adni, ezzel segítve azokat a szervezeteket, akiknek nincsenek nemzetközi kapcsolataik. Érdemes figyelni a honlapunk partnerkeresést segítő oldalát.³

E: Köszönöm szépen a beszélgetést.

(Az interjút Biró Zsuzsanna Hanna készítette.)

---

² <https://ec.europa.eu/epale/en>

³ <http://www.tka.hu/palyazatok/579/partnerkereses>